

Acerca de este libro

Esta es una copia digital de un libro que, durante generaciones, se ha conservado en las estanterías de una biblioteca, hasta que Google ha decidido escanearlo como parte de un proyecto que pretende que sea posible descubrir en línea libros de todo el mundo.

Ha sobrevivido tantos años como para que los derechos de autor hayan expirado y el libro pase a ser de dominio público. El que un libro sea de dominio público significa que nunca ha estado protegido por derechos de autor, o bien que el período legal de estos derechos ya ha expirado. Es posible que una misma obra sea de dominio público en unos países y, sin embargo, no lo sea en otros. Los libros de dominio público son nuestras puertas hacia el pasado, suponen un patrimonio histórico, cultural y de conocimientos que, a menudo, resulta difícil de descubrir.

Todas las anotaciones, marcas y otras señales en los márgenes que estén presentes en el volumen original aparecerán también en este archivo como testimonio del largo viaje que el libro ha recorrido desde el editor hasta la biblioteca y, finalmente, hasta usted.

Normas de uso

Google se enorgullece de poder colaborar con distintas bibliotecas para digitalizar los materiales de dominio público a fin de hacerlos accesibles a todo el mundo. Los libros de dominio público son patrimonio de todos, nosotros somos sus humildes guardianes. No obstante, se trata de un trabajo caro. Por este motivo, y para poder ofrecer este recurso, hemos tomado medidas para evitar que se produzca un abuso por parte de terceros con fines comerciales, y hemos incluido restricciones técnicas sobre las solicitudes automatizadas.

Asimismo, le pedimos que:

- + *Haga un uso exclusivamente no comercial de estos archivos* Hemos diseñado la Búsqueda de libros de Google para el uso de particulares; como tal, le pedimos que utilice estos archivos con fines personales, y no comerciales.
- + *No envíe solicitudes automatizadas* Por favor, no envíe solicitudes automatizadas de ningún tipo al sistema de Google. Si está llevando a cabo una investigación sobre traducción automática, reconocimiento óptico de caracteres u otros campos para los que resulte útil disfrutar de acceso a una gran cantidad de texto, por favor, envíenos un mensaje. Fomentamos el uso de materiales de dominio público con estos propósitos y seguro que podremos ayudarle.
- + *Conserve la atribución* La filigrana de Google que verá en todos los archivos es fundamental para informar a los usuarios sobre este proyecto y ayudarles a encontrar materiales adicionales en la Búsqueda de libros de Google. Por favor, no la elimine.
- + *Manténgase siempre dentro de la legalidad* Sea cual sea el uso que haga de estos materiales, recuerde que es responsable de asegurarse de que todo lo que hace es legal. No dé por sentado que, por el hecho de que una obra se considere de dominio público para los usuarios de los Estados Unidos, lo será también para los usuarios de otros países. La legislación sobre derechos de autor varía de un país a otro, y no podemos facilitar información sobre si está permitido un uso específico de algún libro. Por favor, no suponga que la aparición de un libro en nuestro programa significa que se puede utilizar de igual manera en todo el mundo. La responsabilidad ante la infracción de los derechos de autor puede ser muy grave.

Acerca de la Búsqueda de libros de Google

El objetivo de Google consiste en organizar información procedente de todo el mundo y hacerla accesible y útil de forma universal. El programa de Búsqueda de libros de Google ayuda a los lectores a descubrir los libros de todo el mundo a la vez que ayuda a autores y editores a llegar a nuevas audiencias. Podrá realizar búsquedas en el texto completo de este libro en la web, en la página <http://books.google.com>

DISSERTATIO IVRIS NATVRALIS
DE
ORIGINE DOMINIORVM
SIVE
PROPRIETATIS

QVAM
SVB AVSPICIIS DIVINIS
RECTORE VNIVERSITATIS MAGNIFICENTISSIMO,
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO,
DOMINO

IO. CAROLO LVDOVICO,
COMITE PALATINO RHENI, DVCE BAVARIAE,
COMITE VELDENTIAE ET SPONHEMII, rel. rel.
EQVITE AVRATO ORDINIS S. HVBERTI,
PRAESIDE

CHRISTOPHORO FRIDERICO
SCHOTT,

PHILOSOPHIAE PRACTICAE, ELOQVENTIAE AC POESEOS
PROFESSORE PVBLICO ORDINARIO, SCHOLARVMQVE LATINARVM
SVPERIORIS WVRTEMBERGIAE PAEDAGOGARCHA,
AD CONSEQVENDOS SVMMOS IN PHILOSOPHIA HONORES

AD D. OCT. MDCCLX.
IN AVDITORIO PHILOSOPHORVM AESTIVO
PVBLICE DEFENDET.

GODOFREDVS ALBERTVS REVSS, *Sulzensis*,
SERENISSIMI DVCCIS STIPENDIARIVS ET MAGISTERII
PHILOSOPHICI CANDIDATVS.

TVBINGAE, TYPIS ERHARDIANIS.

STADT- u. GEMEINSCHAFTS-AMT
1874

VEREINIGTE STAATEN VON AMERIKA
1874

AMERICAN CONSUL
1874

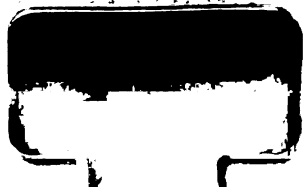
AMERICAN CONSUL
1874

AMERICAN CONSUL
1874

AMERICAN CONSUL
1874

AMERICAN CONSUL
1874

STAATSBIBLIOTHEK
REGENSBURG

Q. D. B. V.

§. I.

Prodiit ante hos quinque annos libellus gallico idiomate conscriptus, nec auctoris nomen, nec impressionis locum præ se ferens, cui titulus est: *Code de la nature, ou le véritable Esprit de ses Loix, de tout tems negligé, ou méconnu.* Non potuit non magnifica tituli pollicitatio Juris naturalis scrutatores avidos reddere, cognoscendi,

Quid dignum tanto ferat hic promissor biatu?

Quod uti & nobis accidit, ita mirifica quadam animi cupiditate paginas istas perlegimus, nihil tamen inveniētes, quod exspectationi responderet, vel operæ pretium referret. Præter enim errores gravissimos, quos continet hic libellus, cujus generis est, non dari malum morale Dei intuitu, nec divinum Numen ho-

minum peccatis succensere, neque quicquam punire (1), tota novæ, quam proponit Auctor anonymus, doctrinæ

(1) Ita Anonymus auctor parte tertia, in qua naves systematis in moralibus vulgo recepti exponere se velle dicit, haud uno in loco dictis fidem facit. Pag. 134. ed. 1755. *Quoique nous ne puissions absolument connoître comment la Divinité considère les accidens physiques ou moraux, que nous nommons le mal, il est certain, comme j'ai déjà dit, que ce qui nous semble un désordre n'en doit point être un pour une Intelligence infinie, qui a tout ordonné; il faudroit, sans cela, la taxer d'imprudence ou de méchanceté, ou en faire une fatalité, qui s'ignorerait elle même. Ceux qui prétendent, qu'il arrive des choses, qui peuvent choquer les idées ou la volonté divine, ne peuvent, quelques efforts qu'ils fassent, éluder cette objection, qui se présente d'elle même toute la première. Pag. 139. Le mal moral n'est dans l'homme, aux yeux de la providence, que ce que sont les imperfections dans les Etres physiques: la sagesse ne détruit point la chose imparfaite, mais la perfectionne. Pag. 153. Quand je dis, qu'il n'y a nul mal moral en présence de la Providence; qu'elle ne s'irrite point du crime; qu'elle ne le punit pas, comme nous l'imaginons par comparaisons avec nos procédés; je dis aussi, que sa sagesse permet, que par des conséquences infaillibles de l'ordre établi dans le moral, c'est à dire, dans les actions des hommes, il arrive toujours, que ce, qui nuit à ces creatures, est réprimé par des maux pareils. Point de crimes sans punitions; mais aussi plus de crimes après les derniers châtimens.* Facile tamen auctori suboluit, necesse esse, ut hæc sententiarum paradoxa adstruens, nequitia Patronus habeatur, quam notam a se amoliri cupiens, ante verba vix allegata, ita se tueri studet: *Qu'on ne m'accuse donc point, d'autoriser le crime par des*

doctrinæ compages eo nititur fundamento, ut statuat, sine rerum omnium communione homines in civili societate viventes felices esse haud posse, infinitamque illam malorum segetem, cui obnoxium sit genus humanum, ex introductis dominiis unice progerminasse. (2). Hinc gravissime invehit in eos, qui ordinandis

des principes, qui font disparoitre tout mal moral, qui affranchissent l'homme de toute crainte, de tous remords. Rien ne seroit plus évidemment calomnieux, que cette accusation, puis qu'il n'y a pas un de mes raisonnemens, pas une de mes maximes, qui, loin de favoriser aucune action dénaturée, ne tende, au contraire, à aneantir tout sceleratisme, & à le rendre même inconcevable. En indiquant la cause première de tous forfaits, & les moyens de la détruire, je substitue à une impuissante crainte, à d'inutiles remords, les vrais moyens de rendre le crime impossible, d'en inspirer une horreur insurmontable, & enfin, de restituer la creature à sa bonté, à sa probité naturelle. Quo loco hæc ipsius apologia sit habenda, jam non disquirimus, id tantum notantes, causam illam scelerum omnium esse; ex ipsius sententia, dominiorum introductionem, perque illa remedia, quibus scelera radicatus extirpari queant, intelligi bonorum communionem in civitate stabiliendam.

- (2) Uti totus hic libellus huic hypothese innititur, ita superfluum ducimus, pluribus testimoniis ex illo excitatis asserti nostri veritatem confirmare. Sufficiens sequentia. Pag. 29. & 20. *Le seul vice, que je connoisse dans l'univers, est l'avarice; tous les autres, quelque nom, qu'on leur donne, ne sont que des tons, des degrés de celui-ci - - Or cette peste universelle, l'interet particulier, cette fièvre lente, cette ébriété de toute société,*

nandis primis civitatibus manum admoventes, primos quoque inter homines moralis doctrinæ conceptus definierint fixerintque, eo quidem negotio adeo sinistro defuncti, ut ratas suas sententias stabilièntes nil minus quam naturam ducem fuerint secuti, hominumque animos, qui ad sociales virtutes ab ipsis non tam fingendi, quam ab ingenito suo versus illas nisu contrariis institutis haud revocandi fuerant, mirum in modum depravarint, atque in tristissimum innumerarum miseriarum barathrum præcipitaverint (3). Neque vero,

auoit elle pû prendre, où elle n'eut jamais trouvé, non seulement d'aliment, mais le moindre ferment dangereux? Je crois, qu'on ne contestera pas l'evidence de cette proposition: que là, où il n'existeroit aucune propriété, il ne peut exister aucune de ses pernicieuses consequences. Et pag. 144. Otez la propriété, je le repete sans cesse, vous anéantissez pour jamais mille accidens, qui conduisent l'homme à des extremités désespérantes. Je dis, que delivré de ce tyran, il est impossible de toute impossibilité, que l'homme se porte à des forfaits, qu'il soit voleur, assassin, conquérant.

(3) Dici vix potest, quanto cum contentu exhibilet hic Anonymus omnes, qui aliquam ad excolendas morales disciplinas contulerunt operam, & quam acerbis conviciis eorum labores proscindat. En ex pluribus aliquot tantum specimina. Pag. 13 — 15. *J'ai taché de decouvrir ce premier chatnon de l'erreur, & de rendre sensible ce premier point divergent, qui a toujours éloigné nos Moralistes & nos Législateurs de la vérité. Ecoutez-les tous, ils vous poseront pour principe incontestable, & pour base de tous leurs systemes cette importante*

vero, quæ in hoc libello traduntur, novas doctrinas, civitatum ordinandarum leges exhibentes, Platonicaeque reipublicæ somnia referentes, a se primum proponi dicit auctor anonymus (4), quippe quæ jam in poë-

tante proposition: l'homme nait vicieux & merbant. - - En suivant cette methode, j'ai decouvert, que de tout tems nos sages, pour chercher à guerir une dépravation, qu'ils ont mal à propos crû un fatal apamagé de la condition humaine, ont commencé par imaginer, que la cause de cette caducité estoit, ou elle n'exista jamais, & ont été précisément prendre ce poison pour le remede du mal, dont ils le pretendoient cause. Et pag. 38 — 40. Montrons, que ces pretendûs sages, que notre imbecillité admire, en privant la moitié des hommes des bien de la nature, ont abrogé ses sages dispositions, & ont ouvert la porte à tous les crimes. Ces guides, aussi aveugles, que ceux, qu'ils pretendoient conduire, ont eteint tous les motifs d'affection, qui devoit necessairement faire le lien des forces de l'humanité. - - De mal-advoints Machinistes ont rompu des liens, des ressorts, dont la dissolution alloit entrainer celle de toute humanité, & ils tachent d'arreter sa ruine à force des ligaments bizarrement entortillés, & de contrepoids appliqués au hazard. Que nait-il de leurs travaux? De volumineux traités de Morale & de Politique, quorum tituli remedia habent, pyxides venena. Beaucoup de ces ouvrages peuvent donc s'intituler, les uns: l'art de rendre les hommes méchants & pervers, sous les plus specieux pretextes, & à l'aide même de plus beaux préceptes de probité & de vertu. L'etiquette des autres sera: Moyens de policer les hommes par les reglemens & les loix les plus propres à les rendre feroces & barbares.

(4) Quum latere velit auctor, nostrum non est disquirere, quis

poëmate Gallica lingua conscripto, & *La Basiliade* dicto, typis fuerint vulgatæ, a se jam plenius exponendæ, atque adversus castigationes nonnullorum censorum, qui de libris novis referre ad eruditum orbem solent, maxime vero Auctorum *de la Bibliothéque impartiale mois de Novembre 1753. tom. 8. part. 3. pag. 401 — 415. & de la nouvelle Bigarrure Novembre 1753. tom. 9. pag. 145 — 150.* vindicandæ. Istius vero poëmatis videndi cum nulla unquam copia nobis sit facta, quousque illud cum hujus libelli argumentis conspiret, definiri abs nobis haud potest.

§. II.

Quum autem novi hujus Juris naturalis restauratoris placita tanti nobis haud viderentur, ut ea ex instituto sub examen vocanda censeremus, tum quidem temporis judicavimus, satis esse, si præcipua capita, quæ censuram aliquam merebantur, summam notarem,

quis sit. Forfan idem est, cujus causam se tueri profiteatur, poëmatis *La Basiliade* inscripti conditor, quem famigeratissimum aliisque etiam scriptis historicis atque politicis inclutum, DN. MAVBERT esse haud vana conjectura nobis persuademus. Ipse etiam auctor noster anonymus de hoc poëmate loquens dicit: *Chaque poëte s'est contenté de renfermer son sujet dans les limites d'un trait d'histoire ou de fable, qui interessât les moeurs, la religion ou la gloire d'une nation: Mr. M***** ne s'est prescrit d'autres bornes, que celles des vrais avantages de l'humanité entière;* ubi sex isti asterisci facile reliquis sex literis integrum nomen referentibus possunt expleri.

remus, quod fecisse nos constat ex Theſibus Inauguralibus eodem anno, quo prodit primum hic libellus, publice deſenſis, ex quibus decima octava, nona, & viceſima huic auctori anonymo fuerunt oppoſitæ. Neque vero id alio fine abs nobis factum eſt, quam ut incautiores ex noſtris lectores moneremus, ne hujus ſystematis novitate, quod eleganti ſtilo expreſſit, ſummaque cum fiducia & *μετὰ πολλῆς φανταſίας*, propoſuit auctor, imponi ſibi fucumque fieri paterentur, cætera perſuaſi, aliquot tantum dierum vitam acturum eſſe hoc ſchediaſma, neque ætatem laturum. Accidit tamen præter noſtram exſpectationem, ut hoc anno nova ejus editio prodiret in publicum, quod uti argumento forſan eſſe poteſt, ſystema hoc plures nactum eſſe amatores, ac ſperare licebat, ita provocare etiam debet, viros veritatis amantes, & de Juris naturalis integritate conſervanda ſolicitos, ad accuratiorẽ hujus ſystematis explorationem inſtituendam. Quamvis autem hanc provinciam nobis haud ſumamus, quippe qui alieniſſimi ſumus a tractandis controverſiis: tamen, quum juris naturalis quoddam argumentum peculiari commentatione exponendum nobis eſſet, *Naturæ*, hic *Codex*, denuo comparens, movit nos, ut de dominiõrum origine diſſereremus, maxime, cum videremus, etiam poſt virorum doctiſſimorum obſervationes locum adhuc eſſe alicui novarum annotationum ſpicilegio. Qua opera dum deſungimur, ſimul quoque apparebit, quam lubrico imo falſo fundamento nitatur novum iſtud ſystema ab auctore ſuo in contumeliam omnium ante ipſum

B

Juris

Juris naturalis doctorum summis condecoratum
elogiis. (5)

§. III.

Dominiorum originem investigaturis mentis acies ad ipsas generis humani origines est convertenda, isque hominum status animo concipiendus, in quo ipsos vix dum orbis hujus habitabilis sedes ingressos, novumque quasi domicilium adeuntes, nulla adhucdum peculiari societate inter ipsos constituta deprehendere vel & fingere nobis licet. Neque vero & opus esset, ut ad historiarum fidem confugeremus, si qua etiam nobis superessent monumenta, dominiorum inter homines ortum describentia, quæ tamen nulla omnino dari, nemo non novit, cum nulli populo annales sint tam vetusti, ut ad prima illa nascentis mundi initia assurgant, si divina excipias oracula, quæ qua ratione dominia inter homines particularia fuerint introducta, nihil pronunciant. Quod si enim dominiorum originem ex legis naturalis dictamine expendimus, quæstio nobis non est de facto, sed de jure, neque disquiritur, quem morem sibi servandum statuerint, quæve ratione illum stabiliverint homines, sed quousque is cum juris naturalis placitis conspiret, & quo pacto eidem probetur.

§. IV.

(5) Nolumus heic plura auctoris allegata cumulare, cum ex iis, quæ n. 3. observata fuere, satis constare queat, quantum suæ hypothesei pretium statuatur, quantoque opprobrio afficiat omnes, qui de vita hominum legibus regenda præceperunt.

§. IV.

Consideremus jam eam rerum humanarum periodum, in qua orbi huic pauciores fuere incolæ, iique fructibus sponte natis facile & sine incommodo cujusquam ex ipsorum numero alendi, & dispiciamus, quæ ipsis Jura ex naturalis legis dictamine hac rerum facie competiisse intelligantur. Cum duplex sit via investigandi, quid juris sit naturalis, altera, qua ex instinctuum congenitorum indole asserti ratio repetitur, altera vero, qua quid ex naturæ humanæ attributorumque divinorum curatori consideratione rationis ope instituta stabilicitur (6): datur etiam duplex ratio, qua quid de hisce juribus vel affirmandum vel negandum sit, definiri potest.

§. V.

Quodsi ad instinctus respicimus, deprehendimus, istos homines haud minus ac nos, quin & ac omnia animalia, naturali impetu in studium sui conservandi deferri, & fame vel siti admonitos aut etiam compulsos escam potumque quæsisisse, frigoris vero aut caloris sensu vexatos, aut ferarum bestiarum incursum extimescentes, de præsiidiis adversus hæc mala sibi prospexisse, quumque, quæ ad hæc desideria exsatianda
facere

(6) Excussimus hoc argumentum ante hos duos annos in dissertatione peculiari, *de fonte Juris naturalis, utrum in instinctibus, an in ratione querendo*, ubi simul quodnam cuique horum modorum investigandi, quid sit juris naturalis, pretium sit statuendum, definivimus.

facere poterant, omnia ad manus atque ante oculos sibi posita perspicerent, intellexisse quoque, velle Deum, ut, quæ in ipsorum gratiam paravisse videbatur, in suos quoque usus converterent. Hac enim ratione ipsa natura duce, vehementissime ipsos sollicitante, imo vel invito abripiente, in ea omnia, quæ hisce necessitatibus explendis inservire poterant, ruebant. (7)

§. VI.

Multo vero clarius hæc omnia patent, si ad rationis decempedam exigantur, atque ex ipsis Dei hominisque notionibus res decidatur. Neque vero opus est, ut tam longe excurramus, atque a primis istis principiis omnia deducamus, quippe quod in tot systematibus a viris doctis rigorosa methodo confectis factum

- (7) Ea plerumque instinctuum esse solet indoles, ut non semper tuto illis superstrui queat iudicium, quousque quid juri naturali conveniat vel non conveniat, nisi rationis etiam dictamen accedat, illudque confirmet, cum malis habitibus possint depravari, ita ut aliis nimis justo indulgeant, iisque sic supra modum robor ali-quod addant, simul vero alios, qui regendis reliquis atque moderandis a naturæ auctore fuerant adjuncti, depriment, & tantum non extinguant. Sic enim habetur deinde pro instinctu naturali, quod ex agendi habitu & consuetudine prava fuit enatum. Ubi vero motus aliquis internus ita sese exerit, ut in eodem rerum statu apud omnes homines locum esset habiturus, ibi certo quoque concludi potest jure fieri, ad quod sic impellimur, quod ipsum in argumento præsentis ita sese habere, nemo ibit inficias.

factum jam esse inter omnes notum est. Licebit itaque nobis hic ut alibi demonstratum supponere, ad jura homini connata pertinere & illud, ut sui conservationi studere, omnibusque iis, sine quibus hunc finem obtinere haud posset, recte & legitime uti queat, sicque ipsi fas justumque sit, adversus eos, qui suo huic conservandi se studio sese opponunt, defendere se, eorumque vim propulsare.

§. VII.

Quum igitur ex duplici hoc cognoscendi fonte fluat, & instinctibus & ratione testibus gaudere hominem jure, ea, quæ ipsius conservationi inserviunt, in suos usus adhibendi, quæ vero eidem adversantur, removendi: facile jam jura ulteriora, ex hisce nascentia, pro statu illo, quem posuimus §. IV., poterunt determinari. Gaudebit nimirum homo jure de alimentis, vestimentis; domicilio, & quæ ejus generis sunt, sibi prospiciendi, quumque ea omnia infinita bonitas conditoris in ea ipsa, quam incolendam dederat, tellure benigna manu ipsi exhibeat, intelliget quoque jus sibi datum esse, bona hæc in sua commoda convertendi. Atque hac quidem ratione, si solus existeret, dubitare non posset, jus sibi datum esse in omnia, cum facile sentiat, creaturas irracionales in communionem juris venire haud posse, sibi que potius ordine postpositas esse. Cum primum vero alios homines ejusdem naturæ participes videt, non potest non intelligere, eosdem quoque eodem, quo ipse, jure gaudere debere, suumque jus, quod soli in omnia competere diximus, aliorum simul existentium pari jure limitari debere atque restringi.

§. VIII

Quodsi vero jam quaritur, quomodo & quousque istud jus singulis competens ab aliorum æquali jure limitetur atque restringatur: ante omnia quidem patet rebus ipsis naturæ solius ope productis nullum indicium esse characterem, nullum impressum esse signum, ex quo cognosci queat, has vel illas res usibus potius hujus, quam alius cujusquam a natura esse destinatas. Neque etiam in ipso homine, qua homine, deprehendere licet criterium aliquod, ex quo ipsi potius quoddam jus his vel illis rebus præ aliis hominibus utendi tribui queat, cum omnes natura sint æquales, iisdemque prorsus juribus muniti. Cum itaque omnibus æquale sit jus, neque alteri præ altero quæcunque res naturaliter appareat addicta, consequens est, ut, nisi illud jus prorsus omni effectui destitutum esse dicendum sit, statui debeat, aut nullum jus suum exercere posse, nisi omnibus consentientibus, aut cuilibet licere jure suo uti pro arbitrio, vel quod idem est, res omnes aut esse in dominio omnium universali indivisim, quod communio & ea quidem positiva universalis dici solet, aut hæcenus habendas esse pro rebus nullius, quæ nondum sint in dominio, esse autem possint, qui rerum status communionis privativæ nomine (8) nonnullis venire solet.

§. IX.

(8) Sunt, qui hanc communionis speciem negativam appellant, ut *Puffendorffius de Jure Nat. & Gent. Lib. IV. Cap. IV. §. VI.* & *Heineccius in Elementis Juris Naturæ & Gentium L. I. §. CCXXXIII.* Quum vero ab aliis ea, quæ omnibus hominibus communia ejus sunt naturæ, ut in dominium venire nunquam possint,

§. IX.

Poni autem nulla ratione posse, DEum humano generi res in ipsius usus creatas per modum alicujus dominii universalis sive communionis positivæ concessisse, facili negotio evincitur. Primo enim loco ipse dominii universalis sive communionis positivæ, omnes homines complexæ, conceptus habet, quod ipsum destruat. Dominii enim omnis notio involvit respectum ad alios, atque jus infert, eos ab usu rei suæ excludendi. Quando autem omnès homines ejusdem dominii æquali modo participes statuuntur, nemo datur, cujus respectu ista communio dominii universalis naturam exerere queat. Præter homines enim non reperiuntur in terrarum orbe aliæ creaturæ rationales, quæ dominiorum juris capaces exclusæ sint censendæ. DEum vero suo se supremo dominii jure exuisse, terræ bonis humano generi concessis, atque sic adversus ipsum valere hoc excludendi jus, nemo nequidem somniaverit unquam. Dominia enim omnia hominum tantum respectu dici dominia, eosque ipsius intuitu ne utendi fruendi quidem jure gaudere, sed, quicquid habent, meri beneficii pro arbitrio iterum auferendi nomine possidere, ex ipsa hominum natura & dependentia omnimoda quam clarissime intelligitur.

§. X.

sint, cujus generis sunt, aër, calor solis, &c. negative communia rectius dicantur, ad evitandam terminorum confusionem hanc communionis speciem B. ROESLERI placita sequentes, privativam communionem appellare maluimus.

§. X.

Sed longe gravior istam opinionem premit difficultas. Quod si enim dicas, ex accidenti esse, quod communioni positivæ domini conceptus nonnunquam adhareat, ex ipsa communionis positivæ idea sequitur tamen certe, cum ista bonorum universitas ad plures indivisim pertineat, usum eorum legitime dari nullum posse, nisi ubi aut omnes reliqui, quibus par jus est, in singulos actus singulorum, qui rebus communibus uti frui volunt, consentiant, aut communi consensu normam aliquam universalem præscribant, qua usus singulorum definiatur, aut denique interveniente pacto per divisionem rei communis ipsam communionem tollant, sicque dominia particularia introducant. (9) At vero, quod priorem attinet modum, clarum omnino est,

(9) Sensit has difficultates Celeberr. GRIBNERVS, qui quemadmodum primæva communitio, quam positivam fuisse statuit, sublata fuerit explicare annisus, nescit, quo se vertat, cum nec PVFFENDORFFII sententiæ ipsi probetur, nec BYNCKERSHOECKII hypothesis, qui *de dominio maris* C. I. §. III. differens, ex lege civili dominiorum institutionem repetit. Tandem *in Principiis Jurisprudentiæ naturalis Lib. I. Cap. VI. §. VI. p. 84.* ita subducit calculos: *Supereft ergo ut ex pactis proprietatis origines derivemus, non universalibus, a toto genere humano initis, sed particularibus, quibus cum proximis quibusvis de duratura etiam post amissam possessionem proprietate possidentes conveniunt.* Anne vero hi proximi remotiorum juri derogare quicquam potuerunt? Sed addit: *nam a remotioribus minus erat periculi.* Adeoque nec verum firmumque jus sic constitui potuit.

est, nullo eum pacto admitti posse, cum sic finis, ob quem jus istud humano generi datum intelligitur, plane evertatur. Qua enim ratione conservari posset homo, si urgente fame adire ante deberet omnes, facultatem his vel istis frugibus vescendi rogaturus, quam sibi famem sedare liceret? Nonne si pauciores etiam statuerentur homines, imo si tres duove tantum ponerentur, pereundum sæpe foret homini, antequam socios communionis adeundi copia ipsi fieret? Aut itaque dicendum esset, homines naturaliter obligari, ut semper una versentur, aut statuendum, humano generi Tantali sortem obtigisse, cui in ipsa ciborum affluentia esuriendum fuerat, quorum utrumque est absurdum, ut nihil dicamus, aucto humano genere hunc modum prorsus reddi impossibilem. Sed neque reliqui duo modi magis probari possunt. Quodsi enim norma aliqua statim ab initio ab hominibus stabilienda fuisse dicitur, cur non potius ab ipso DEO stabilita dicatur, cum de alia quæstio esse haud possit, quam de occupatione, de qua mox ostensuri sumus, eam ipsa rei natura niti. Multo minus vero tertius admitti potest modus, cum sententia de divisione totius terrarum orbis inter primos homines pauciores facta, monstri quid alat, & quam plurima absurda contineat. Ea enim posita, poni quoque debet, totum terrarum orbem juxta cum omnibus suis paribus cognitum fuisse primis hominibus, iisque statim in diversissimas atque remotissimas partes secedendum fuisse, nihilque magis curandum, quam ut genealogicæ rationes quam exactissime asservarentur, quæ omnia, ut prætereamus alia, ne per somnium
C quidem

quidem sibi quisquam finxerit. Si vero de divisione tantum particulari sermo sit, tertius hic modus in secundam, de quo diximus, resolvetur.

§. XI.

Quum igitur dici nequeat, rerum hanc universitatem in hoc orbe generi humano datam fuisse a supremo rerum omnium domino sub ratione communionis positivæ, superest, ut per modum communionis privativæ, quemadmodum §. VIII. observavimus, concessa fuisse dicatur. Ea vero communio dicitur privativa, qua res ita ad plures pertinent, ut in se quidem sint nullius, singulis vero jus sit, eas suas faciendi. Neque aliud dicit B. ROESLERVS, qui *Themat. L. I. Cap. XII. §. VII.* communionem privativam definit per *qualitatem moralem rerum, quæ non sunt, esse tamen possunt in dominio.* Atque hujus quidem generis communio adeo est naturæ conveniens, ut ejus exempla quotidiana prostant, quando ex eadem patina cibum capiunt liberi a parentibus sibi subministratum, vel ubicunque in commune prandemus; ipsumque jus omnibus in omnia competens per singulorum actus jure suo utentium, necessario & per se limitatur, cum videlicet quis, qui jure suo utitur, uti nemini facit injuriam, ita nec a quoquam in exercitio juris sui sine injuria turbari vel impediri possit. Actus itaque, quo quis demonstrabat, se velle rem a se apprehensam, eamque adhuc in communiōe positam, sive nullius, in suos convertere usus, non poterat non statim ab initio parere dominium, sive ejusmodi jus producere, quod facultatem dabat, alios ab usu ejus rei excludendi.

dendi. (10) Qui actus cum occupatio appellari soleat, apparet, dominia primitus statim per occupationem fuisse constituta, nullo intercedente pacto, eorumque introductionem ab ipsa lege naturali actibus hominum res nullius in suos usus trahentium vim facultatemque moralem largiente unice pendere.

§. XII.

(10) Eandem fere hæc explicandi nobiscum rationem tenuit summus vir HUGO GROTIUS, qui si sibi semper constitisset, neque planiorem viam, quam sequi cœperat, iterum deseruisset, fieri vix potuisset, ut hæc doctrina tantis postmodum inter eruditos controversiis obnoxia futura fuisset. Ita vero *de Jure Belli ac Pacis Lib. II. Cap. II. §. II. n. 1.* ratiocinatur: *DEus humano generi generaliter contulit jus, in res hujus inferioris nature statum a mundo condito, atque iterum mundo post diluvium reparato. - - Hinc factum est, ut statim quisque hominum ad suos usus arripere posset, quod vellet, & quæ consumi poterant, consumere. Ac talis usus universalis juris erat tum vice proprietatis. Nam quod quisque sic arripuerat, id ei eripere alter nisi per injuriam non poterat. Similitudine hoc intelligi potest ea, quæ est apud Ciceronem de finibus III. Theatrum cum commune sit, recte tamen dici potest, ejus esse eum locum, quem quisque occupavit. Atque hæc quidem tam egregie sunt dicta, ut nihil possit esse supra. Disquirat deinde pluribus, cur procedente tempore homines non in usu fructuum acquieverint, sed ipsas res sibi addixerint, hisque denique n. 4. subjungit: *Hinc discimus, quæ fuerit causa, ob quam a primæva communiione rerum primo mobilium, deinde & immobilium, discessum est: nimirum quod cum non contenti homines vesci sponte natis, antra habitare, corpore aut nudo agere, aut cortici us arborum ferarumve pellibus vestito, vitæ genus exquisitius delegissent, industria opus fuit, quam singuli rebus singulis**

§. XII.

Quando autem diximus, Occupationem esse actum, quo quis declarat, se rem nullius, a se apprehensam, sibi habere velle, est forte, qui quærat, cur apprehensionis quoque ideam huic notioni jungendam censuerimus, cum ea & abesse posse salva rei veritate videatur? Non diffitemur autem, dari casus, in quibus res aliqua valide & legitime occupata sit censenda, licet apprehensa haud fuerit, maxime si sermo sit, de dominio, quod

adbiberent. Quo minus autem fructus in commune conferrentur, primum obstitit locorum, in quæ homines discesserunt, distantia, deinde justitiæ & amoris defectus; per quem fiebat, ut nec in labore nec in consumptione fructuum, quæ debebat, æqualitas servaretur. Neque vero & in his quicquam dicitur, quod censuram mereatur. Aliter autem omnino statuendum est, quando ita n. §. pergit: Simul discimus, quomodo res in proprietatem iverint: non animi actu solo; neque enim scire alii poterant, quid alii suum esse vellent, ut eo abstinerent; & idem velle plures poterant. Recte se habent omnia hucusque. Quum igitur animi actus solus haud fuit sufficiens ad constituendum & acquirendum dominium, quid accedere debuit præterea? Nonne quilibet pronuntiabit, opus fuisse, ut hic animi actus declararetur signis externis, qua ratione facile omnes scire poterant, quid alii suum esse vellent, ut eo abstinerent? Sed jam per insignem saltum in alia omnia abit GROTIUS, & addit: sed pacto quodam, aut expresso, ut per divisionem, aut tacito, ut per occupationem. Simul atque enim communio displicuit, nec instituta est divisio, censeri debet inter omnes convenisse, ut, quod quisque occupasset, id proprium haberet. Licebit hic quærerere, an fructus rerum minus fuerint in hominum communiione ac

quod in ipsis substantiis constituitur, cum e contrario fructuum occupatio vix fieri possit aliter, quam per apprehensionem, qua de occupationis specie nobis hactenus sermo fuit. Habet & illud apprehensio, ut sit instar declarationis, dominiumque constituat, si vel maxime nulla alia ratione animi nostri sensa significaverimus. Locum itaque invenit inter illos quoque, quibus nullum est linguæ commercium, vel hac sola ratione commendabilis. Accedit, quod inter duos, qui utrinque declarant, se rem aliquam sibi velle habere, is censendus sit eam occu-

ac res ipsæ, aut si eodem jure ad omnes pertinuerint, cur in illorum occupatione ex facto hominis jus natum sit, hæc vero ut occupari queant, præter hominis factum aliorum quoque consensus sive expresse sive tacite declaratus requiratur? Testimonia vero, quæ ad firmandam suam sententiam allegat, adeo non de pacto aliquo loquuntur, ut potius solo hominis facto occupationem absolvi testentur. Sic enim pergit: *Concessum, inquit Cicero, sibi ut quisque malit, quod ad vitæ usum pertinet, quam alteri acquiri, non repugnante natura. Cui addendum illud Quintiliani: Si hæc conditio est, ut quicquid in usum hominis cessit, proprium sit habentis, profecto quicquid jure possidetur, injuria auferitur.* Neque fere a GROTII sententia abit PUFENDORFFIUS; de *Jure Naturæ & Gentium Lib. IV. Cap. IV. §. 4. & seqq.* dominiorum originem describens, licet §. 9. GROTIUM ex instituto refutandum sibi sumat. Nihil enim ipsi vitio dat, quam quod istam primævam communionem positivam statuerit, quæ tamen negativa dicenda sit, magis adhuc errans, dum eam cum GROTIUS nonnisi pacto tolli posse censet, quod negativæ potius quam positivæ communionis indoli adversatur.

occupasse, qui prior apprehenderit, cum ad dominii sive proprietatis constitutionem rei possessio omnino requiratur, licet postmodum salvo dominii jure abesse queat. Atque hæc sine dubio fuerunt rationes, cur viri docti passim occupationem per apprehensionem rei nullius cum animo sibi habendi definierint. Quanquam vero hæc ita se habent, negare tamen haud possumus, apprehensionem non ita inesse omni occupationi, ut hæc sine ea non detur. Quodsi enim quis arborem e.g. frugiferam suam sibi facere voluerit, eamque eo fine sepimento cinxerit, nemo non judicabit, eam legitime esse occupatam, licet ab occupante nunquam fuerit physico actu apprehensa. Poterit itaque accuratius forsân definiri occupatio, quod sit actus, quo quis vel mediante apprehensione, vel adhibitis aliis signis externis rei additis declarat, se rem nullius sibi velle habere.

§. XIII.

Clarum vero est ex hactenus dictis, duo ad occupationem requiri, primo quidem, ut res sit in nostra potestate, deinde &, ut animus nobis sit, isque externis signis demonstratus, velle nos eam facere nostram. Atque sic apparet quoque, quomodo a dominio differat nuda possessio, quæ primitus quidem eisdem cum dominio habuit effectus, quousque nimirum duravit, cum e contrario dominium ex occupatione veri nominis tali oriundum, etiamsi res possideri desiisset, eisdem constanter effectus pareret, sin aliter haud animo derelinquendi a possessione recessum esset. Et in illa quidem temporis periodo, qua de nobis sermo est, ubi homines pauciores terræ fructibus sponte prognatis nutrir

pote-

poterant, vix est, ut dici queat, aliud quicquam ab hominibus fuisse occupatum, quam quod præsentibus ipsorum usibus inservire poterat. Sic arboris fructus, quantum ad sedandam famem sufficiebat, consumptis, nemo de reliquis jure domini sibi ipsi acquirendis, multo autem minus de ipsa arbore occupanda cogitasse videtur. Habitationis autem temporariæ locus, isque sæpe tantum ad pernoctandum delectus, ne occupatus quidem fuisse stricto sensu dici potest, licet ista possessio idem jus alios excludendi tribueret, quod veri nominis dominio competebar. Si vero quis hujus generis possessionem malit dicere occupationem, qua videlicet quis sibi dominium constituerit ad tempus tantum, nos haud habebit contradicentes, cum quis possit velle sibi habere, quod mox iterum abjicere animus est. Hac autem ratione illa possessionis & domini differentia iterum evanesceret, quam tamen modus certe loquendi inter homines receptus, imo integrarum gentium praxis videtur asserere, cum v. g. nostra etiam ætate Americanorum septentrionalium vel Tatarorum populi, qui mox has mox alias regiones insident, eas haud particularis domini (II) jure sibi acquirere, sed ad tempus tantum possidere dicantur.

§. XIV.

(II) Quando autem dicimus, gentes istas, vagam agentes vitam, sibi haud videri acquirere particularis domini jure sedes, quas ad tempus inhabitare solent, id neutiquam intelligendum est ita, ac si negaremus, toti genti domini jus in terras, quas incolit, competere. Non enim sermo nobis est de dominio universali, sed particulari tantum, neque de jure, quod omnibus adversus externos, sed de eo, quod singulis adversus conterraneos quæsitum est.

§. XIV.

Durare autem haud diu potuit is hominum status, quo ipsos frugibus terræ sponte nascentibus usos esse, atque ab ipsarum substantiarum occupatione abstinuisse se diximus. Imo, si, quod verum est, fatendum sit, fictione tantum concipi potest ejusmodi status, qui revera nunquam exstitit, cum fieri haud potuerit, quin primi statim homines, præter fructus quotidie ab ipsis consumendos, ex substantiarum etiam genere aliqua sibi vendicarent, constanti dominio retinenda. Non enim tantum fame sitique vexabantur homines, quibus sedandis esculenta & potulenta conquirere necessum habebant, sed & calori, frigori, imbribus aliisque incommodis corpus humanum affligentibus obnoxii, non poterant non ab initio statim de comparandis adversus hæc mala remediis esse solliciti. Quumque in primæva ista simplicitate vix aliud vestimenti genus adhiberi ab ipsis poterat, quam detractæ animalibus pelles, hac quoque ratione in ipsas substantias ab initio statim dominia inducta fuisse liquet. Quin & dubitari haud potest, matre homines lacte vesci cœpisse, cum nullum cibi genus hominum nutritioni magis conveniat, atque ab ipsa natura proxime hisce ipsorum usibus destinatum fuisse videatur, cujus consequens omnino esse debuit, ut homines pecudum greges interveniente occupatione sibi adferrent.

§. XV.

Uti vero ex iis, quæ hæctenus observavimus, clarissime intelligitur, ex ipsius legis naturalis dictamine a primis statim terræ incolis mediante occupatione dominia cum in fructus rerum, tum & in res ipsas earumque

que substantias fuisse introducta (12): ita facile quoque perspicitur, non potuisse non aucto genere humano dominiorum constitutionem multo etiam latius extendi. Quum enim crescente hominum multitudine fructus sponte nascentes alendis omnibus haud poterant sufficere, opus omnino fuit, ut, quæ hæcenus in medio relicta manserant, appeterentur quoque, & in proprietatem vocarentur. Ad venationem enim piscatumque; reique pecuariæ curam, quibus plurimi omnino nutriripotuerant, ipsius etiam terræ cultura mature debuit accedere, ut ejus proventus eo redderetur uberior. Neque verò & hæc dominia constituendi ratio diversa esse potuit ab ea, quam hæcenus descripsimus. Aderant enim

(12) Eandem sententiam tuentur B. CANZIVS, Præceptor noster etiam post fata venerandus, in *Discipl. Mor.* §. 1839, ubi facultatem occupandi a lege naturali tributam fuisse asserit, & Celebert. HEINECCIUS in *Elementis Jur. Nat. & Gent. Lib. I. Cap. VIII. §. CCXXXVI.* Cum primis vero hoc argumentum maxima cum perspicuitate tractavit eruditissimus NIC. HIERON. GVNDBLINGIVS in *Jure Nat. & Gent. Cap. XX. §. 4. 5. 9. 10. ut & Cap. III. §. 40.* qui dominiorum originem ex facto hominis, concessione DEI nixo, quo res sua industria partas suas facit, derivat, a communionis cum positivæ tum negativæ conceptibus ad evitandas *λογωμαχίας*, uti dicit, abstinens. Neque aliter sentit novæ Philosophiæ conditor CHRISTIANVS WOLFFIVS in *Jure Naturæ metodo scientifica pertractato Part. II. Cap. II. §. 173.* licet præcedente Capite primo prolixissime de primæva communiōne differuerit, in qua præter rationem hominibus usum rerum tantum competiisse contendit, qui, nisi sibimet ipsi contradixisse censendus sit, rerum usu consumendarum dominium non poterat non involvere.

D

enim hæc omnia omnibus a DEO O. M. in commune propofita, nulli tamen peculiari prærogativa addiſta; omnibus & ſingulis idem erat jus, quo qui prior uſus fuerat, re ſuis uſibus adſcripta, non poterat non hoc ſuo factò facultatem conſequi, quæ reliquorum agendi facultas circumſcriberetur. Occupatione igitur acquirebatur domini jus non in rerum fructus tantum, reſque ipſas mobiles, ſed & in immobilia, quæ dicuntur, terræ bona.

§. XVI.

Obſervare tamen licet in eo occupationis genere, quod modis ſuperius recenſitis fit, venatione nimirum, piſcatu, aucupio, rei pecuariæ cura, ipſiusque terræ cultura, diſcrimen haud mediocre, ab ea occupandi ratione, qua fructus ſponte nati in præſentes uſus trahebantur, idque multo fortiori argumento demonſtrans, ipſa lege naturali jubente rem occupatam occupanti ceſſiſſe. Negari enim haud poteſt, fructuum a natura ſponte editorum perceptionem exigua admodum occupantis opera conſtare, quod in iſtis occupandi modis longe aliter ſe habet, quiſſe cum quibus haud vulgaris occupantium induſtria conjuncta eſſe deprehenditur. Jam vero operas hominis eſſe proprias, qui ſui juris eſt, id quidem nemo facile inſicias ibit; nihil autem magis injuſtum eſſet futurum, quam ſi noſtro labore partis fraudare nos aliis liceret. (13)

Idem

(13) Præter GUNDLINGIUM, cujus in præcedenti nota meminimus, ex hoc fonte dominiorum ortum derivat quoque acutiſſimus IOH. LOCKIUS, Anglus in libello, qui ex anglica lingua in gallicam translatus, *du Gouvernement civil* inſcribitur. Omne etiam jus proprietatis ex opera rei impenſa deducendum eſſe ſtatuit PAVLLVS IAC. MARPERGER, Lipſienſis, in *differſatione, de acquireſitione*

Idem enim jus naturæ, quod sanxit, ut ne quem lædamus, eo ipso etiam sanxit, ut ne quem sua, in quam nullum nobis jus est quæsitum, privemus opera. Duplex itaque adest fundamentum, ex quo intelligitur, rem ea ratione a nobis occupatam nostram fieri, prius a juris nostri usu repetendum, cui ut quis se opponat contra legem naturalem est, alterum a nostra opera, viriumque nostrarum applicatione pendens, ubi iterum naturalis lex vult, ut laboris nostri fructus ad nos quoque pertineat. Neque vero diffitemur, posse hæc ad

omnem

fitione domini originaria in statu naturæ A. MDCCXLI. defensa, qui tamen præter rationem operam requirit eam, qua res non tantum in nostram potestatem redigitur, sed etiam usibus majoribus jam apta redditur, quod clarum esse potest ex iis, quæ adversus Cel. TITIVM disputat, dum §. XXIV. not. b dicit: Titio dominium agri tenere videtur, qui signa ibi posuit, ex quibus cæteri homines colligere possunt, se eum in potestatem suam redigere voluisse. Mea e contravio sententia agrum ab eo tunc demum jure occupatum censet, postea quam arando, conserendo, aliisque modis, illum fructui ferendo idoneum reddere cepit. Neque ab hac differt sententia Cel. CHRISTIAN. AVG. CRVSI in der Anweisung vernünftig zuleben §. 528. p. 674. ita pronunciantis: die ursprüngliche Entstehung des Eigenthums, wie nemlich eine Sache, welche noch niemals in jemandes Eigenthume gewesen, in eines Menschen Eigenthum kommt, ist nicht die bloße Besitznehmung von derselben, sondern eine solche Besitznehmung, da man die Hervorbringung, Herbeyschaffung oder Ausarbeitung derselben entweder in eigener Person, oder durch andere, welche solches in unserm Namen gethan, Mühe und Fleiß aufgewendet hat. Illud vero occupandi genus, quod vulgo admittitur, minus esse sufficiens, ad produ-

D 2

cendum

omnem in univcrsum occupationem extendi, cum nulla detur, ad quam non hominis quoque opera requiratur, atque etiam fructuum sponte natorum collectio sine vi-rium applicatione perfici haud queat. Satius tamen du- ximus, alterius hujus fundamenti heic demum memi- nisse, ubi de eo occupationis genere sermo nobis est, in quo occupantis opera in primis est conspicua, cum præter- ea & prius fundamentum in se jam & solum etiam satis va- lidum videretur, cui jus occupandi superstrui posset. (14)

§. XVII.

cendum jus domini, ita probare contendit, ut dicat, res istas abs nobis aut commoditatis tantum nostræ gra- tia quæri, atque hoc casu jus ad eas nobis tantum esse negativum, ita ut, qui iisdem ad sui conservationem indigeat, jure sic positivo gaudens, easdem nobis ierum adimere possit; aut conservationis ergo quæri, quo casu, ubi alter æque iisdem indigeat, æquale utrique sit jus, ita ut ad rem dividendam obligemur. Facile autem patet, in priori casu obligationem internam cum exter- na confundi, posteriori vero supponi, quod falsum est.

(14) Præcipua doctrinæ a nobis hæctenus stabilitæ capita egregie jam adstruxit A. MDCCXII. IOH. GODOFR. HOFF- MANNVS in Dissertatione de Dominio pro Magisterii gra- du consequendo sub Præsidio B. IOH. EBERHARD. ROESLERI hic defensa, in qua vir doctissimus, qui postmodum Illu- stris Gymnastii Stuttgardiani Professor constitutus præma- turo fato obiit, sub finem §. IV. ita concludit: *Dominium particulare introductum censemus per solam occupationem, id- que statim in Paradiso, quia alias sine eo ne quidem vivere po- tuisset homo. Ea autem, quæ tunc non erant occupata, manserunt in communiione positiva respectu domini universalis, & respectu particularis in privativa, quæ vero occupari non pote- rant, in communiione negativa. Consentiant hic nobiscum Buddæus in Theol. Mor. P. II. C. III. Sect. V. §. 14. 15.*

Tuius

§. XVII.

Sed occurrendum quoque est dubio, quod nonnullis satis grave visum, dignum omnino est, quod resolvatur, ut appareat, ea, quæ hæctenus a nobis asserta sunt, recte sibi constare. Sunt nimirum, qui dicunt, si dominia sola occupatione constitui queant, sequi inde, ut insignior hominum pars a paucioribus, acquirendis dominiis nimis justo intentis, ab usu earum rerum, quæ in omnium & singulorum commoda a Deo fuere data, præter omne jus & fas excludi possit, atque sic vel perire debeat, vel ab istorum beneficentia unice pendere cogatur, quod ipsum tamen & juribus connatis & æqualitati hominum naturali, ipsisque finibus Dei adeoque & legi naturali e diametro adversetur. Dicit itaque hæud posse, quod modus constituendi dominia, qui tam funestos & perniciosos effectus pariat, Juri naturali probetur. Sed salva res est, cum facili negotio hæ nebula dispellantur, nostræque doctrinæ sua lux restituatur. Falso enim supponitur, plus esse homines occupaturos, quam quidem in suos usus vel præsentis vel futuros adhibere queant, cum nemo quicquam appetat, nisi pro ea ratione, qua id suæ utilitati inservire posse judicat. Tam larga autem est bonorum a natura humano generi exhibitorum copia, ut adhibita cultura eorum proventus in quorumvis usus abunde sufficiant. Hinc & si quis etiam plus justo occupaverit, nullum exinde reliquis nascetur detrimentum, cum ampliores facultates

Titius in Obs. ad Puffendorffium de Offic. Hom. & Civ. Obs. 277. seqq. Barbeyrac ad Puffend. L. IV. C. IV. §. 4. Hochstetterus in Colleg. Puffend. Exerc. VIII. §. 2.

tes nemo sine aliorum ope fructuosas reddere possit, qui sic non poterunt non cum domino in communionem usus ipsorum industriae respondentem venire. Nemo autem dicit, voluisse Deum, ut vitam agamus otio diffluentem, & sine omni nostro labore nutriamur, omnibusque vitae commoditatibus fruamur. Ea etiam est terræ, quam incolendam humano generi dedit Deus, conditio, ut ex ejus proventu spontaneo pauci tantum & non nisi misere ali & conservari queant, accedente autem hominum industria longe plurimi vitam omnibus non ad necessaria tantum sed & ad jucunda pertinentibus uberrime instructam transigere possint. Quod ipsum argumentum est, voluisse Deum, ut labore interposito bona, quibus frui vellent, homines sibi pararent, eoque ipso dominiorum particularium constitutionem probasse.

§. XVIII.

Quod si vero eum ponimus casum, ubi quis fingitur in summa necessitate constitutus, cui nec sit, quod occupare queat, nec præbeatur facultas opera sua aliis addicenda victum sibi parandi, nec gratis quicquam porrigatur, major videtur suboriri difficultas, cui sententia nostra sit obnoxia. Qui ex pacto orta esse dominia statuunt, facile se expediunt, dum dicunt, omni pacto inesse tacitam conditionem, qua summa & urgentissima necessitas excipiatur. Reviviscere itaque in hoc rerum statu primævam communionem. SIC GROTIVS *de Jure Belli ac Pacis L. II. C. II. §. 6. n. 2.* Hinc primo, inquit, sequitur, in gravissima necessitate reviviscere jus illud pristinum rebus utendi, tanquam si communes mansissent: quia in omnibus legibus humanis, ac proinde & in lege domini, summa illa necessitas videtur excepta. Atque sunt quidem, qui nisi a pactis deriventur dominia, hanc

hanc objectionem solvi posse haud putant (15). Sed facilis omnino est solutio. Licet enim homines dominii jure gaudeant in res suas, hoc tamen non obstat, quo minus obligati naturaliter sint dicendi, ad alios rebus suis, quantum id sine ipsorum fieri potest incommodo, juvandos. Et quanquam hæc obligatio respectu habito ad jus eorum, qui juvandi sunt, tantum est imperfecta, quin tamen, ubi alter in summa necessitate est constitutus, nos vero bonis abundamus, in perfectam abire possit, & eo, quem posuimus casu, abire etiam debeat, nullum esse potest dubium. Ut enim hæc obligatio tantum sit imperfecta, inde venit, quia is qui indiget, non æque ac nos ipsi judicare potest, annon eadem premamur indigentia, quod hoc, quem ponimus, casu aliter se habet. Neque etiam quod sic ex necessitatis jure ab altero nobis invitis admittitur, ita ad ipsum pertinere potest, ut non ad restitutionem obligatus sit censendus, ex quo ipso patet, Jus dominii nostri alterius jure se conservandi non perimi penitus, sed saltem aliquo modo suspendi.

§. XIX.

Stabilita jam & firmata nostra de dominiorum origine sententia, licebit nobis eam quoque paucis adhuc illustrare, in subsidium advocatis nonnullis, quæ ex sacrorum oraculorum fide ad hunc scopum facere possunt. Licet enim sacer codex modum, quo dominia

fue-

(15) Sic visum est VELTHVISENIO *de principiis Justitiae & decori pag. 100.* qui hoc cum primis adversus occupationem urget, allegatus a PVFENDORFFIO *de Jure Nat. & Gent. L. IV. C. IV. §. V.* quem tamen parum roboris tribuisse huic argumento constat, cum ipsam hanc objectionem, adhibitis rectoribus principiis, L. II. C. VI. §. 6. optime solvat.

fuerunt introducta, quod jam observavimus, non describat, ostendit tamen, res omnes in hoc terrarum orbe ab ipso rerum omnium Conditore humano generi datas donatasque esse, Gen. I. 28. 29. 30. IX. 2. 3. Psal. CXV. 16., atque statim ab initio inter ipsos primos homines particularibus dominiis locum fuisse. Sic enim Gen. IV. 2 — 4. Cainus dicitur agrum coluisse, Habel autem gregem aluisse, isque ex frugibus agri, hic vero ex primigenitis gregis sui, sacrificium Deo obtulisse. Quis vero hæc dominia pacto vel etiam tacito saltem introducta fuisse dixerit? Eadem ratione, quæ Gen. XIII. occurrunt, satis docent, sola occupatione tum temporis dominia fuisse constituta. Sed vel hæc sufficient.

§. XX.

Atque sic liquere putamus, quam falsa sit auctoris istius anonymi, cujus placita sub initium hujus dissertationis proposuimus, assertio, qui & sibi & aliis persuadere vult, dominia particularia, ringente & oblutante rectæ rationis dictamine, fuisse introducta. Clarum jam esse potest, primæuam istam rerum omnium communionem nunquam fuisse positivam, quæ proinde nec deserui potuit. Clarum porro est, nec communioni positivæ inter homines locum esse posse, nisi vel per occupationem societatis nomine factam, vel per singulorum, qui jam dominium constituerunt, consensum demum stabiliatur. Clarum denique est, tantum abesse, ut dominiorum introductio genus humanum depravaverit, ut potius omnes artes, omnisque inter homines industria, quin & ipsa generis humani multiplicatio in immensum jam porrecta, huic maxime instituto debeantur.

TANTVM.